

komme i Betragtning, mod hinanden. Det er ikke blot naturligt, at en Præst faar Lejlighed til at præstere fuld Arbejdsydelse, det er i Virkeligheden overordentlig gavnligt for en Præsts Gerning, om han kommer til det, men der er vitterligt Steder i vort Land, hvor Sognearbejdet ikke fuldt kan beslaglægge Præstens Tid og Arbejdskraft. Jeg er paa ingen Maade blind for, at Omfanget af en Præsts Gerning ikke kan maales efter, hvor mange Gudstjenester han afholder, eller hvor mange kirkelige Handlinger han udfører; en Præsts Gerning kan overhovedet ikke ret vel maales kvantitativt. Men Gerningen kan paa den anden Side være saa lidet omfattende, at det nærmer sig det urimelige, og derpaa findes der virkelig Eksempler i vort Land. Dertil kommer det Moment, som jeg tillægger nogen Betydning, at naar man i en forhaabentlig ikke alt for fjern Fremtid maatte finde Øjeblikket bekvemt til at prøve at gennemføre en virkelig Lønforbedring for Præsterne, ikke mindst for Præsterne udenfor København og Frederiksberg, en Lønforbedring, som jeg anser for meget ønskelig og meget naturlig — Præstelønningerne er vitterligt for smaa mange Steder —, saa vil det være godt, om Besparelser, som er indvundet ved Sammenlægning, kan hjælpe til at udrede nogle af de Udgifter, som en saadan Lønforbedring vil give Anledning til.

Men ikke desto mindre tror jeg, hvad jeg gerne vil udtale her — jeg har ogsaa gjort den Erfaring ved det Arbejde, jeg allerede har haft med den Sag ovre i Ministeriet —, at der ikke vil ske overmaade meget i Spørgsmaalet om Sammenlægning af Embeder. Den Kommission, der har været nedsat, og som kort før Jul afgav Betænkning, har om Sagen udtalt det meget forstandige og rigtige, at den ikke vilde tilraade Administrationen at foretage Sammenlægning af Embeder, naar de respektive Menighedsraad modsatte sig det med Grunde, som kunde finde Støtte hos Provst og Biskop. Nu er det en Kendsgerning, at Menighedsraadene i de allerfleste Tilfælde vil modsætte sig Sammenlægningerne. Allerede i den Modstand, som Menighedsraadene øver mod Sagen, ligger der en stor Vanskelighed for dens Gennemførelse. Jeg vilde i hvert Tilfælde mene det uforvarligt at gennemtvinge Sammenlægningen, naar Modstanden fra Menighedsraadets Side var meget stærk, og naar Provst og Biskop vilde støtte det i Modstanden. Jeg anser mig for forpligtet til at tage det størst mulige Hensyn til Sognemenighedernes Erklæring i den Sag. Den angaar

dem i høj Grad, og de har billig Ret til at tale med om Spørgsmaalet. Jeg kan ikke undlade at udtale nogen Forbavelse over, at den ærede Ordfører for det radikale Parti i Indledningen til sit Foredrag i Fredags straks udtalte sin Beklagelse af, at den Sammenlægningsplan, som han mente var ved at blive fremmet, syntes at være blevet standset af den nuværende Kirkeminister. Jeg savnede i hans Indlæg denne Sag vedrørende ganske det Hensyn til Sognemenighedernes Ret, som han paa det andet Omraade — det, som egentlig er til Forhandling her, og som angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Menigheden skal kunne faa en Lægmand eller maaske endogsaa en Kvinde til Præst — mente burde være eneraadende. Paa den anden Side mener jeg rigtignok, at Menighedsraadet ikke helt alene bør kunne afgøre Sagen. Der er her ganske som i Spørgsmaalet om Lægmandspræster og kvindelige Præster et Hensyn at tage til hele Folkekirken Tarv, og det Hensyn har ogsaa sin Ret. Derfor er det aabenbart ogsaa Kommissionens Mening, at de Grunde, som et Menighedsraad fremfører mod Sammenlægningen, skal prøves af Provsten og Biskoppen, og jeg kan ikke se rettere end, at Provst og Biskop, hvor disse Embedsmænd finder, at Grundene ikke holder, bør støtte Administrationen i dens Sparebestræbelser, selv om de derved i nogle Tilfælde maatte komme til at gaa imod Menighedsraadene. Men altsaa, hvor alle Faktorer falder sammen i et Nej til Sagen, vilde jeg anse det for næsten umuligt at gennemføre en Sammenlægning, og jeg ønsker ikke i saa Fald at fremtvinge den.

Efter at jeg har tiltraadt mit Embede, har denne Sag været Genstand for megen Overvejelse i Ministeriet, og der har været udsendt en fornyet Anmodning til de interesserede Menighedsraad og til deres Provster og Biskopper i de Tilfælde, hvor en Sammenlægning var paatænkt, om atter at afgive Erklæring i Sagen. Ærede Medlemmer vil antagelig vide, at disse Erklæring nu efterhaanden er indgaaet til Ministeriet. Mange, mange Steder har Sammenlægningstanken mødt Modstand, og mange Steder har denne Modstand fundet Støtte hos Provst og Biskop. Resultatet er saa blevet, at Embederne opslaaes — mange af dem er allerede blevet opslaaet —, og jeg gentager, at der sker neppe store Forandringer. Naar Embederne er blevet opslaaet med Forbehold, hvad mange af dem er blevet, hænger det sammen med, at Ministeriet kunde ønske en saadan Sammen-